

L.dz. 219/2008

K O M U N I K A T
DO DUCHOWIEŃSTWA DIECEZJALNEGO I ZAKONNEGO
W SPRAWIE WIGILII PASCHALNEJ W ARCHIDIECEZJI WROCŁAWSKIEJ

Drodzy, w Jezusie Chrystusie, Bracia Kapłani,

W każdym roku liturgicznym lud Boży świętuje swoje odkupienie dokonane przez wcielonego, ukrzyżowanego i zmartwychwstałego Syna Bożego. Główny sens tego świętowania tkwi w tym, że jest w nim ciągle obecny Jezus Chrystus, Zbawiciel. Tajemnica Jego Śmierci i Zmartwychwstania stanowi istotną treść wszystkich czynności liturgicznych Kościoła.

Za niespełna trzy tygodnie będziemy uczestniczyć w Świętym Triduum Paschalnym, które jest szczytem celebracji Tajemnicy Odkupienia. Jego kulminacyjnym momentem jest **Wigilia Paschalna**, uważana za matkę wszystkich świętych wigilii i wszelkiej liturgii Kościoła. To właśnie tej nocy lud Boży najpełniej przeżywa swoją tożsamość i swoją misję zrodzoną z tajemnicy Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa. Tej nocy Kościół – czuwając – oczekuje Zmartwychwstania Pańskiego i sprawuje je w sakramentach chrześcijańskiego wtajemniczenia. Sprawując te tajemnice, staje u swego źródła, odnawia i umacnia swoją żywotność, wynikającą z odkrycia sensu śmierci i umierania widzianych w blasku Zmartwychwstałego. Składa się na tę celebrację symbolika światła, moc słowa, wymowa znaków sakramentalnych, w szczególności sakramentu Chrztu, oraz jednocząca i tworząca wspólnotę moc Eucharystii.

Biorąc pod uwagę bogactwo tej liturgii, a z drugiej strony częste niezrozumienie wielu istotnych jej elementów, pragnę zwrócić uwagę na kilka aspektów. Pierwszą rzeczą jest kwestia świadomości duszpasterzy i wiernych, że **Liturgia Wigilii Paschalnej** nie jest liturgią Wielkiej Soboty, jak to jeszcze tu i ówdzie można słyszeć np. w ogłoszeniach, lecz **jest centralną i szczytową Liturgią Zmartwychwstania Pańskiego**, otwierającą ów wielki Pierwszy Dzień. W związku z tym, aby podkreślić charakter Nocy, która stanowi przejście do tego Pierwszego Dnia, nie wolno rozpoczynać Liturgii Wigilii zanim nie zapadnie noc – pisze Kongregacja Kultu Bożego w Liście „O przygotowaniu i obchodzeniu świąt paschalnych” – a należy ją zakończyć przed świtem dnia niedzielnego. Tę zasadę należy ściśle interpretować. Wyklucza się przeciwne tej zasadzie nadużycia i zwyczaje tu i ówdzie spotykane (n. 78).

W naszej Archidiecezji, na przestrzeni lat, zwiększa się ilość parafii, które za przykładem Katedry Wrocławskiej, rozpoczynają sprawowanie liturgii Wigilii Paschalnej o godz. 21³⁰. Coraz częściej trafiają do naszej Kurii prośby wiernych, by taką praktykę uczynić obowiązującą powszechnie. Podobne tendencje obserwują Księża Biskupi w innych diecezjach polskich. W tym kontekście, po szerokiej konsultacji tego zagadnienia z wybranymi kapłanami, a także kompetentnymi przedstawicielami laikatu niniejszym **zarządzam, by – poczynając od Triduum Sacrum Roku Pańskiego 2008 – sprawowanie liturgii WIGILII PASCHALNEJ, we wszystkich kościołach i kaplicach Archidiecezji Wrocławskiej, rozpoczynało się nie wcześniej, jak o godz. 21³⁰**

Przewielebnych Duszpasterzy uprzejmie proszę, by – odpowiednio wcześniej – o powyższym poinformowali wiernych i przygotowali ich do przyjęcia koniecznych zmian. Rozumiemy oczywiście, że chodzi tu nie tylko o przygotowanie od strony technicznej, obrzędowej, ale przede wszystkim treściowej i mistagogicznej. Trzeba to czynić każdego roku i nie zakładać, że treści, znaki i ich odniesienie do życia są znane i że te odniesienia do życia każdego roku są takie same. Liturgia domaga się aktualizacji, ponieważ nasze ludzkie życie i nasza świadomość stale podlegają zmianom. Każdego roku te znaki mogą przemawiać w nowy sposób. Jednym z wyrazów naszej troski o wymowę i zrozumienie całej liturgii jest świeca paschalna; niech będzie ona godna tego, kogo oznacza, a oznacza Chrystusa, a więc rokrocznie nowa, okazała, prawdziwa świeca, owoc pracy pszczelego roju, jak śpiewamy w Orędziu Wielkanocnym, a nie atrapa, niegodna imienia znaku tajemnicy męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa.

Trzeba zatroszczyć się o to, by procesja z Paschałem przebiegła zgodnie z normami Mszału Rzymskiego; towarzyszące jej znaki i symbole – ciemność i światło oraz przyjmowanie przez uczestniczących płomienia świecy od Paschału – winny być wiernym wcześniej wyjaśnione tak, aby podczas celebracji same przemawiały swoją naturą. Warto też pamiętać, że przepisy liturgiczne dopuszczają, by – w przypadku braku diakona czy kapłana z odpowiednim głosem – Orędzie Paschalne wykonał kantor świecki; odpowiedni śpiew tegoż tekstu potęguje jego wymowę.

Liturgia Wigilii Paschalnej przewiduje obfity stół słowa Bożego, które wprowadza stopniowo w dynamikę historii zbawienia. Ukazuje najpierw rolę przygotowawczą, wprowadzającą do trzech nocy, jakimi są: noc stworzenia, noc Abrahama i noc wyjścia z Egiptu, by zapowiedzieć i ukazać wymowę nocy nowego stworzenia, czyli Zmartwychwstania. Przepisy pozwalają co prawda zredukować liczbę czytań, nie czynmy jednak tego zbyt łatwo. Zachęcam, by wiernych odpowiednio przygotować, aby zrozumieli, że czytanie słowa Bożego tej Nocy posiada specyficzną moc i daje bogate światło. Zawsze przy tym trzeba pamiętać, że nie chodzi tylko o odczytanie przepisanych tekstów, lecz o takie ich obwieszczenie, które ułatwi dotarcie Bożego słowa do konkretnego człowieka. Funkcje lektora niech wypełniają osoby starannie dobrane i odpowiednio przygotowane. Nie należy powierzać tej roli dzieciom.

Czytaniom towarzyszą psalmy i modlitwy celebransów. Każde czytanie, psalm i modlitwa stanowią pewną tematyczną, historiozobawczą całość. Wskazane jest, aby do każdej takiej części liturgii zostały przygotowane odpowiednie komentarze, wprowadzenia.

Liturgia chrzcielna Nocy Paschalnej stanowi najbardziej wymowny moment całej celebracji. Obrazuje ona sens Paschy jako przejścia przez wody śmierci, aby korzystać z wody życia. Dlatego dobrze jest, gdy w tę noc rzeczywiście odbywa się Chrzest; udzielanie go podczas liturgii wielkanocnej nadaje jej pełny wyraz. Biorąc pod uwagę potrzebę pogłębiania znaków oraz przekonanie do tego, by z nich korzystać i tym samym pełniej przeżywać to, co Pan Bóg przez nie sprawia w człowieku, zachęcam, by Przewielebni Księża mieli odwagę do wprowadzania tych znaków tam i wtedy, gdy jest to możliwe, zawsze po odpowiednim przygotowaniu, zarówno siebie jak i wiernych.

Liturgia chrzcielna jest istotnym momentem Wigilii Paschalnej dla wszystkich, którzy w niej uczestniczą, dlatego, że właśnie wtedy wszyscy obecni ochrzczeni dokonują odnowienia przymierza Chrztu świętego trzymając w ręce zapalone świece. Należy wcześniej podkreślić wagę tego obrzędu, aby mógł on być świadomie przeżyty przez uczestników liturgii.

Liturgia Nocy Paschalnej osiąga swoją pełnię w Eucharystii. Jako sakrament paschalny jest ona **sakramentalnym uobecnieniem osoby Chrystusa Zmartwychwstałego**. Jest upamiętnieniem Ofiary krzyża i obecności Chrystusa Zmartwychwstałego, który daje siebie na pokarm. Jest to więc jednocześnie Uczta Paschalna stanowiąca przedsmak wieczystej Paschy. Liturgia ta winna zatem być sprawowana jak najbardziej okazale przez godne i uroczyste wypowiedanie słów oraz jak najpełniejszą wymowę znaków i udział jej uczestników. Odnosi się to szczególnie do tych, którzy przyjęli sakrament Chrztu św. lub towarzyszyli nowo ochrzczonej.

Z całej dynamiki Nocy Paschalnej, nocy Zmartwychwstania wynika, że winna się ona kończyć procesją rezurekcyjną, rozpoczynającą się bezpośrednio przy ołtarzu, gdzie sprawowano Paschalną Eucharystię. Naturalnie po zakończeniu procesji, Najświętszy Sakrament nie powinien być składany ponownie do Grobu, lecz do Tabernakulum.

Wszystkim Wam, Drodzy Bracia Kapłani, na trud przygotowania liturgii Triduum Sacrum oraz odnowienia świadomości paschalnej w sobie samych i u powierzonych Waszej pasterskiej pieczy wiernych, mocą Pana naszego Jezusa Chrystusa, z serca błogosławię.

Wrocław, 02 marca 2008 r.
w IV Niedzielę Wielkiego Postu

+ Marian Gołębiowski
Arcybiskup Metropolita Wrocławski